

Tokwa ti a masséka

ti nzè ti mai 2011, A yeke mbéti sango so sigui ndé

Tene ti a kota zo ti bungbi so a sigui na mbéti sango so :

Kota wa kwa sou ti Bendo ti guigui, Pakara Ban Ki-Moon a zi yanga ti a matanga ti ngou ti a masseka na dounia mobimba na da bada alézo ti Bendo ti guigui, na lango baléoko na oussé (12) ti nzè ti août ti ngou saké oussé na baléoko (2010). A yeke tongasso si ngou saké oussé na baléoko a ga ngou ti a masseka na ndo ti dounia mobimba, so mama tene ni a yeke : « **Pikango patara na mango tere na popo ti é** ». Ngou ti a masseka na dounia mobimba a yeke ouzui andé na lango baléoko na oko (11) ti nzè ti août ti ngou saké oussé na baléoko na oko (2011). Yé so é yeke kou na pékoni a yeke ti tene siriri, a ndia ti nènè ti zo nga na moungo maboko na popo ti azo kwé, a mara, a da nzapa na a kodro ndé ndé a maï. Na ya ti tene ti lo, Pakara Ban a tene : na ya dounia ti la so azo ti mara ndé ndé a yeke bumbi tere ti sala kussala mingui a hon ti kozo, a yeke nzoni a masseka a manda ti ma nga ti mou nengo na a tene ti a azo ndé ndé ti tene ala mou maboko ti kaï a bira na popo ti azo. Nga lo tene : « E sala ngangou ti tene a masseka a wara ndo ti ala na légué ti a kota tene so a ba kekereke ti kodro, na légué ti porosso nga na a kamba ti kussala so a yeke lekere kekereke ti ala na ti é nga » ! A masseka ti Bungbi ti ATD Quart Monde ti Afrika a yé da na tene ti Bendo ti guigui so. Ala bumbi tere na Bangui na lango ota (03) ti si na lango goumbaya (09) ti nzè ti janvier ti ngou saké oussé na balé oko na oko (2011) ; na ngoï ti tengbingo tere so, ala ghou li ti ala na ndo ti kussala ti ala, na ndo ti a yé ndé ndé so a si na dounia ti ala, nga na ndo ti a kussala ti kekereke so a yeke kou ala. « E bumbi tere ndali ti a tangani » ! A yeke mama tene so a masseka balé omènè ti bungbi ti ATD Quart Monde a bumbi na tere ni, ala londo na a kodro tongana : Tanzanie, RD Congo, Cameroun, Sénégal, Burkina Faso, Mali, Comores, Suisse, France, Pérou...

« Tokwa ti a masseka » a yeke mbéti sango so a tonda ti sigui lani na ngoï ti lenkerengo tere ndali ti tengbingo tere ti Bangui so, a sala laso nzè ossio na pékoni, é kiri é sigui na mbéni so a yeke ndé ti tene azo so a ga lani na ya ti tengbingo tere so a kiri na ndo ti gboungou li ti ala nga ti da bé ti ala é tene ngou ti a masseka na dounia mobimba adé ti ouzui pepe !

A yeke nzoni é kiri é ghou tere ngangou nga é kiri é ghou kussala so é tó ndani awé ti tene é ngba lakwé azo ti kussala ti amba ti é nga na ti a vaka ti é.

Photo ti séwa, na ngoï ti tengbingo tere so na Bangui

A li tene ti mbéti sango so :

Tene ti kongo ndani 1

**A kpalé mingui a kanga 3
légué na a masseka**

**A masseka a gui ti fa ngan- 3
gou so ala yeke sala**

**Na Guinaw Rails Nord, dou- 4
nia a yeke ngangou mingui**

**Kekereke ti dounia mo- 4
bimba a yeke na maboko
ti a masseka**

Tene ti kongo nda ti tengbingotere so é iri ni « E bumbi tere ndali ti a tangani »

E yeke a masseka ti kodro ti Burkina Faso, ti Cameroun, ti Comores, ti France, ti Mali, ti RD Congo, ti Sénégal, ti Tchad nga ti Centrafrique. E bungbi tere ti é na Bangui, ndali ti amba ti é.

E wara ngangou ndali ti légué so a mbéni a yaya ti é tamboula da kozoni na é. Bwa Joseph Wresinski so a lou guere ti boungbi ti ATD Quart Monde a tene : « zo oko oko a yeke passa ndali ti azo ti dounia mobimba ».

E inga é tene lekerengo a kodro ti é a ba gui azo so a yeke na li ti kodroni pepe, mè a ba azo kwé.

E lingbi ti kou azo so a yeke na li ti kodro si a fa na é yé so bé ti é a yé pepe. A yeke na é ti fa yé so bé ti é a yé : tongana mbi yé ti leke dunia, mbi lingbi nga ti sala tene ni azo a yé da nani.

A yé mingui a kanga légué na a masseka. Yéni a yeke ta tene ndali ti a masseka mingui, mè a yeke ngangou a hondoni ndali ti a masseka so yere a hon ndo ti ala.

Yere a yeke tongana yé so a baba na mama a dou mo nani. A mbéni a masséka a ba a tene légué so a baba na mama a hon da awé, ala lingbi ti hon ti ala ndé pepe

A mbéni masseka a gwé na da mbéti pepe, ndali ti so ala yé ti sala kussala.

A masseka so séwa ti ala a yeke na ya ti yere a maï légué oko tongana amba ti ala pepe. Na tapandéni, a masséka so séwa ti ala a yeke na mossoro a lingbi ti gwé ti manda mbéti na ya ti mbé-

Tokwa ti a masséka,

Peter et Karama, deux jeunes de la délégation tanzanienne en tenue traditionnelle lors de la cérémonie de clôture de la rencontre de Bangui

ni kodro ndé, mè ala so a ngba na ya ti kodro ti ala a manda yé pepe tene ti so yanga da mbéti a kanga a sala ngou mingui.

Ti ngingou kussala, a unda mossoro. Tongana mo yeke na mbéni zo ti séwa ti mo so a lingbi ti vo kussalani pepe, ata mo inga yé nzoni, mo yeke wara kussala ti sala pepe. Ala so a yeke na mbéni zo ti ba légué ti a mbéti ti ala pepe, zo oko a da bé ti lo na ala pepe. Fadé, a ba ala a tene ala yeke azo ti kpalé.

E inga a masseka so a inga yé, so a yeke na ndara, mè yé a tia a séwa ti ala mingui nga séwa ni a li ngbi ti vo a gbakuru ti kussala na ala pepe, ala maï pepe.

Mo lingbi ti wara nzala ti sala yé, mè tongana mbéni zo a mou maboko na mo pepe, mo yeke wara yé na péko ti a ngangou so mo sara pepe. Ata a ngangou so ala yeke sara, a tene so a séwa a tene na ala a yeke sengué sengué, a kanga légué na ala mingui.

Ti a masseka wali, yé ni a yeke ngangou a hon ndoni. Na tapan-déni, ala so londo na kété kodro a ga na kota gbata ti sala kussala na ya ti da ti azo. Ala yé ti wara a pendere kougba ti kiri nani na kété kodro, tongasso azo kwè a sala tene ni. Ala yé ti ga tongana amba ti ala. Mè nguiza ti so a fouta na ala a kono pepe, nga ala wara ni lakwè pepe ; a yé tongasso a sala si ala gwé ti tamboula na bé ti légué.

Tongana mo sala nzala ti a yé so amba ti mo a wara, mo gwé ti sala ambéni yé so a mou maboko na mo pepe nga na séwa ti mo pepe. A yeke tongasso si a masseka mingui a ga azo ti gbobgolinda, ala sala yé kirikiri na bé ti légué.

Tongana nzoni yé a yeke na ya ti kodro pepe, a mbéni a gwé ti gui nzoni douti na mbéni kodro ndé. Yé tongasso a kanga légué na maïngo ti kodro. Tongna mo zia kodro ti mo ti gwé na mbéni ndo ndé, a yeke nzoni lakwè pepe. Mo tonda ti guigui ti mo na fini ni. Tongana mo zia kodro ti mo na ngonzo, a yeke ngangou ti tene mo wara nzoni douti na mbéni kodro ndé.

Tongana mo yamba mba ti mo so mo na lo a yeke na ndo oko pepe, a dou kpalé. A kpalé so a yeke nga na ya ti a mbéni kodro, a kanga légué na a masseka ti fa tene ti bé ti ala tene ti nengo ti

zo. Bira a kanga légué na a nzara ti bé ti zo oko oko.

A mbéni amasseka so a manda mbéti a gwé yongoro pepe, a yeke ga nduru na tere ti ala so a manda mbéti pepe, ata so ala yeke na ya ti vaka oko. Ala yeke na mbéto ti ba tere ti ala kete. A mbéni yé ti ngangou na dounia ti mo a sala si mo douti gui mo oko. Ambéni zo a inga yé, mè ala yé ti fani pepe, ndali ti mbéto. Lo sara mbéto, lo tene fadé a kè ndara ti lo. Lo yé ti pika patara na ambéni zo ndé pepe. A masseka mingui a ba a tene ala yeke na ngangou ti sala yé nzoni pepe, ala zia tene ni na ya ti li ti ala. Ala gboto tere ti ala gbanga ti so ingango yé a tia ala. A sala si ala inga ngangou so ala yeke sala pepe. Gbougoli ti ala, a gba gui ti ala nveni, mè ala kangbi ni na amba ti ala pepe. Tongana zo a mou maboko na mo pepe, mo yeke na békou pepe. Kangango tere ti mo a yeke ta yere. A yeke fango tere ti mo.

Yere a bouba dounia ti zo. Handa, é yeke a nyama pepe, tongana é ba tere ti é tongana azo, fadé dounia ti é a ga nzoni mingui. Tango ti yé ti mbilimbili, ti ta tene na salango yé nzoni a ouzni awè ?

Tongna é zia a tene so na ya ti douti ti é, fadé a kodro ti é a kpéngba na maïngo ti ala. Kozo yé ni a yeke nengo tere. Tongana nengo tere a yeke pepe, a yé ti ngangou a ga na ya ti kodro. Na ya ti bango ndo ti é , nengo tere a yeke da.

Bungbingo tere a mou ngangou na é. E inga é tene, na ya ti a yé ti ngangou é yeke é oko pepe. A fini yé so é yeke manda na popo ti é a masseka si a zi légué na é. Tongna a masseka a tengbi tere na ndo kwè, fadé a fini pialo a ba guigui, fadé zo oko oko a wara békou.

Na légué ti moungo maboko na mba, mo inga tere ti mo nveni, nga mo ga mo nveni. Moungo maboko na mba, a yeke ti mou kpalé ti amba ti mo tongana ti mo nveni.

Mè a yeke nzoni é inga : ti mou maboko na zo a yeke ngangou. Fani mingui azo so a ngourou é a yeke na sioni bango ndo na ndo ti kussala so é yeke sala. Ala gonda é pepe, mè ala kassa é, ala ba é tongana sioni zo.

Na popo ti é zo kwè a yeke na ngangou pepe. Tongana é zia péko ti é na azo so a woko, fadé ala maï légué oko na é tongana gnè ? Tongana mo yeke na ngangou, na ndara, na mossoro, mè mo kangbi ni pepe, mo yeke zowa na lé ti zo so a gwé la oko na da mbéti pepe ? Dounia ti mo a fa yé na zo pepe.

Tongana mo kangbi yé na amba ti mo pepe, a yeke nzoni pepe.

Kussala ti é a yeke ti mou maboko na popo ti é. Tongasso pepe, é lingbi ti sala yé pepe. Tongana é sala tongasso na ya ti vaka ti é, na da nzapa ti é, na ya ti kodro ti é, fadé a fini yé a ba guigui.

E lingbi ti sala nzoni yé. E lingbi ti sala sioni yé. Nzoni douti ti é ti kekereke, a yeke na maboko ti é nvèni.

E a masseka, é yeke na maboko nga nzoni bé ti lekere dounia.

ti nzè ti mai 2011

A kpalé mingui a kanga légué na a masseka, mè tongana mo yeke na a ndéko, mo wara yé kwè

Fani mingui, kete yé so é yeke gui é wara ni pepe. A yeke ngangou ti wara kété kussala ti tene é mou maboko na a séwa ti é.

Na légué ti mandango mbéti, a masseka mingui so a wara a kota mbéti na péko ti mandango yé ti ala, a wara kussala pepe.

Ti kozo ni, a ounda na é ti sala kussala kozo ni si é lingbi ti wara kussala na mbéni ndo. Anda, a yeke nzoni a mou na é passa ni si ! Ti oussè ni, a yeke nzoni mo yeke na a séwa wala ambéni zo so mo inga ala na ndo kussala ni si ala lingbi ti yamba mo. Ti ota ni, kota kpalé ni a yeke so tongana mo yé ti ga zo ti mandango yé na mbéni ndo kussala, a mou na mo passa ti manda yé nzoni pepe. Ndali ti a kpalé so, a masseka a wara a mbéni kpalé na ndoni. Ala mvèni a sala ngangou ti lèkè dounia ti ala. Na tapandé ni : tongana mo ounzi mandangombéti awè, ngui mo oko mo pika li ti mo ti ga zo.

Yé so a sô é mingui, a yeke so azo a yé ti ma é pepe. Ata mo goué na da mbéti wala mo goué pepe, lakwè mo yeke wara kpalé. Tongana é yé ti sala tene ti a kpalé ti é so, azo a kiri tene na é a tene : é zia ti déma. Ndani la a masseka a goué ti gui yé so ala mvèni a lingbi ti sala.

Tongana nzoni yé a yeke na ya ti kodro pepe, bango ndo ti é ti keke-reke a yeke nzoni pepe (« diguitani ») nga ndali ti yèrè, amasseka a goué na kodro wandé. Ta tene, yé ni a kanga légué na maingo ti kodro ti é. Mè a yeke gbanga ti so é ba é tene dounia ti é ti kekereke a boubà awè. Na tapandé ni : mbéni ndéko ti mbi a a wara bac ti lo. Lo gui ti ba nzoni na péko ni gba. Lo goué na kodro ti Espagne. Mè a toumba lo ti kiri na kodro ti lo. Lo kiri lo goué ka, si a kiri a toumba lo ti fani oussè. Ti ndémbé so, lo kiri na kodro ti lo awè. Lo kiri lo tonda ti dounia ti lo na fini ni. Na ngou so, lo wara ngou balé oussè na goumbaya (29 ans).

Mbéni kpalé ni a yeke ti a masseka wali so londo na a kété kodro ti gui kussala na kota gbata. Ngui kété na popo ti ala si a wala nzoni douti. Mingui ni a fouta ala ngui saki omènè (6000F) sengué na nzè, mè ala yeke wara ni lakwè pepe. Ndani la ala mingui a goué ti tamboula na bé ti légué. Yé so a mou légué na é ti hon ndo ti a kpalé so, a yeke ti tene é wara a nzoni ndéko. A ndéko so é lingbi ti zia bé ti é na ala, so é lingbi ti sala songo na popo ti é a ninga. Mbéni mato ti kodro ti é a tene : « tongana mo yeke na a ndéko, handa mo wara yé kwè awè ». Kota yé ti hon lengo-songo a yeke pepe.

Amadou Sanogo

A masseka a gui ti fa ngangou so ala yeke sala

A masseka ti kodro ti Cameroun a gui ti fa ngangou so ala yeke sala na légué ti yengo kodro ti ala, ti kpengo ndia ti a kota ndo kussala ti kodro nga na salango kussala ti tene azo kwè a ba nzoni.

Mè, ndali ti yèrè, passa so a masséka a wara a lingbi tere kwè pepe. Kpalé ti a masseka lakwè a yeke ti so ala wara kussala pepe. Ata so ala yeke na ndara na kodé ti sala yé, tongana ala ounzi mandango mbéti ti ala awè, ala wara kussala pepe. Na ya ti gba ti ngou ala kou ti wara nzoni kussala, ala sala ngui a kété kussala, tongana kango dédé ngou.

Mingui ti ala so a lingbi ti wara kussala, ala wara ni ndali ti ingango yé ti ala pepe, mè ndali ti ambéni zo so a inga ala, si a ba légué ti a mbéti ti ala hio.

A yeke tongasso si a mbéni zo a ga wa-nganga ata so mandango

yé ti ala a lingbi na kussala ti a wa-nganga pepe. « Mo yeke ga zo ndali ti mbéni zo », mè ndali ti ingango yé ti mo pepe. Ndali ti so yèrè a hondoni na ya ti a séwa ti é, nengo ti zo a yeke pepe, azo a ara na ya ti ala.

Ndali ti a kpalé ti warango nzoni ngou ti yongoni, na a kété yoro ti kaï na kobéla, a molengué na a masseka mingui a wara passa ti kono nga ti maï nzoni pepe. Ndali ti so a nguéré ti a koungba a goué na ndouzou mingui, a séwa a lingbi ti fouta mandango mbéti ti a molengué ti ala pepe. Fani mingui a masseka a fa yaka ti tene ala wara passa ti fouta mandango mbéti ti ala. Tongana a wa fango mbéti a ounda mbéni yé na a molengué ti da mbéti si ala wara ni pepe, ala tene : « azo ti mawa a lingbi ti goué na da mbéti pepe ».

Ndali ti so ala wara kussala pepe nga dounia ti ala a yeke ngangou, a masseka mingui a nyion a sioni manga, ala ka tere ti ala, nga ala sara a sioni yé mingui so a mou passa na ala ti maï pepe. Kobéla ti siongawozo (sida) a yeke mbéni kpalé so laso a kanga légué na a masseka.

Ndali ti so warango kussala a yeke ngangou, baba ti séwa so a sala kussala pepe, a inga yé so lo lingbi ti sala ti bata séwa ti lo pepe. Ndali ni mango tere a yeke na na ya ti séwa ti lo pepe nga baba a zia ti sala kussala ti lo ti baba, lo goué lo mou mbéni wali ndé so a yeke sala kussala ti tene a bata lo. A yé tongasso a sala si mango tere a yeke na ya ti séwa pepe, si popo ti a molengué a kangbi, zo oko oko a yeke pika li ti lo gui lo oko.

Laso, a masseka mingui a zia tere ti ala na ya ti a sioni yé, si ala ba a tene a yeke tongasso si ala lingbi ti sigui na ya ti akpalé nga ti sala tene azo a ma ala. Anda, a mara ti yé tongasso, a sara si dounia ti ala a ga ngangou a hon ti kozo nga a ba ala tongana a sioni zo so a lingbi ti mou maboko na kodro pepe. Na ya ti kodro, a zia ala ndé ndali ti salango sioni yé ti ala.

Anda, a masseka so a ga tongasso ngbanga ti so na ya ti kodro a sala yé ti mbilimbili na tere ti ala pepe.

Nathalie Mbala

Tokwa ti a masséka,

Na Guinaw Rails Nord, dounia a yeke ngangou mingui : ngou a soukou mingui a ya ti vaka ni

Na Sénégal, mbéni vaka a yeke da, so iri ni Guinaw Rails Nord. Ngou a mou ya ti vaka so mingui na tango ti ngou nzapa, si a séwa a lango na ya ti ngou. Na ya ti nzè ota, boungbi ti azo baléoko a tiri bira na ngou so a soukou mingui na ya ti vaka ti Guinaw Rails Nord. Na ya ti a nzè ota so, é ba yèrè so azo a yeke na ya ni ndali ti kpalé ti ngou nga ndali ti a mbéni yé ndé.

Mbéni la, é goué é to ngou so a mou ya ti a da, ti toukou na guigui. E tengbi na mbéni wali so a lango na ndo ti gbogbo. A sala nzè oussé si lo ti na ya ti gbagba ti lo, ndali ti ngou. Lo sigui na guigui pepe. E yeke na a gbakourou mingui pepe, mè ndali ti nzoni bé na ngangou so é yeke nani, é goué é to ngou na ya ti da ti lo é toukou na guigui. Na péko ni é pika patara na lo. E mou wango na lo ti tene bé ti lo a **dé**. E lingbi ti mou maboko na popo ti é na légué ti yé ti maboko nga na dango bé ti é na amba ti é, ti sala nzoni tene na ala.

Tongana é tamboula na ya ti a légué, é ba a mbéni ndo so ngou a yeke da mingui nga a yeke ngangou ti tamboula na ndo ti a légué ni. E tara ti to ngou ti a légué so é toukou na mbéni ndo, tongasso si azo a wara nzoni légué ti tamboula da.

A mbéni zo a ba ti ala a tene é sala kussala ni ndali ti nguiza. Mè é fa na ala é tene, é sala kussala ni ndali ti a molengué ti kodro kwè. A mbéni zo a sala sioni tene na é nga ala ba é na sioni lé. Mè é kiri na péko pepe., ndali ti so a yeke nzoni zo oko oko a mou nèngo na kussala ti lo nga lo mou maboko na amba ti lo. Fadé kekereke azo so a ba nzoni ndali ti kussala ti mo, a mou singuila na mo, nga é lingbi ti leke dounia na ya ti lango oko pepe, a yeke nzoni é kanga bé ti é ti

mou tango mingui. Mè na pékoni, azo a inga a tene é sala kussala ni ti mou maboko na ala. Ndali ni a mbéni zo mingui a ga na popo ti é. Ala tene : a yeke ndali ti kussala ti é so si azo mingui a zia vaka ni ti goué na mbéni ndo pepe.

La so, azo ti vakani a gonda é, ala tene ATD Quart Monde a ga gué ndali ti a molengué ti kodro, lo yeke gué ndali ti porosso pepe. Ti ndémbé so azo ti da gbata a ga ndourou na é ti ounda wango, ala mou nguiza mingui ti vo a massini ti gbotongo ngou. Mè a massini so a kai nzala ti bé ti a séwa ti vaka ni pepe. Ti é, é yeke na a kota kougba pepe : kangâ, pèlè, « râteau ». Yé oko a kanga légué na é pepe.

So ti tene, na ya ti guigui so, a yeke nzoni mo wara azo, mo gui azo, mè nguiza pepe. Nguiza a yeke ounzi mbéni la. Mè a nzoni yé, a nzoni kussala, zo a lingbi ti guilissa ni pepe. Ndani la mbi tene: a yeke nzoni mo fa na mbi ti sala ngangou mbi mvèni ; a hon ti tene mo mou nguiza na mbi lakwè.

Yé so a so mbi, ayeke so azo a yeke na kpalé mingui, nga a ngou so a mou ya ti vaka ti ala, a ga tongana mbéni kpalé na ndo ti a kpalé so ala yeke da kozo. Ti mbi, tongana mbi ba a kpalé tongasso, mbi tene é lingbi ti wara dounia so yere a ounzi da biani biani pepe. Na bango ndo ti é, é lingbi ti tene na Guinaw Rails Nord, dounia a yeke ngangou mingui.

Pape Diop

Kekereke ti dounia mobimba a yeke na maboko ti a masseka

Tene so a masseka a tene a yeke gui ndali ti vaka ti ala, wala gbata ti ala, wala kodro ti ala oko pepe. Dounia ti kekereke a yeke na maboko ti ala.

Ndani la, tengbingo tere so a ba biani yé so é iri ni ngou ti a masseka na ndo ti dounia mobimba. Na légué ti kussala so ala sala, ata so ala yeke na mossoro mingui pepe, ala fa na é a fini légué. A légué so a sala si zo ti mawa a wara a yé so a lingbi ti kai a kpalé ti lo, a yé ti kota nguéré pepe nga a kota yé so a hon ngangou ti lo pepe.

A légué so a masseka ti koli na ti wali a mou ti ba zo ti mawa tongana ita. Ala kou ti wara a gba ti kougba si ala sala kussala ti ala pepe, a masseka so a fa na é kwè a pendere kussala so a yeke kou é.

Gnè la mbi sala na ngangou ti mbi, na ndara ti mbi, na ingango yé ti mbi ? Gnè la mbi sala na yé so mbi wara ? Zo so a wara passa ti goué na da mbéti... gnè la lo sala na passa so ? Zo so a inga ti sala tene nzoni, gnè la lo sala nani ? Tene ti lo a ga yé ti lé gbia na ndo ti azo ? Wala yé so a loungoula azo na gbè ti ngba ? Lo lingbi ti kai tene ti lo, ti douti kpo, ti ma go ti amba ti lo ? A yeke kussala so Joseph Wresinski, so a lou guere ti bungbi ti ATD Quart Monde na sésé, a mou lani na a wa mandango mbéti ti senda-guigui, so a sala nzala ti fini dounia, na ngou saki oko ngbangbo goumbaya na balé omènè na miambé (1968). Fini dounia ndali ti zo wa ? E na azo wa é yeke lekere ni ? A yeke na peko ti tongo-mbéla so si a « mandango yé na bé ti légué » a ba guigui, so a masseka mingui so a ga na tengbingo tere so, a mou kussala ni na péko ti ala so a sala ni kozo na ala.

Na i a masseka, mbi mou na i a ngangou ti mbi kwè, mbi gonda i ti tamboula lakwè na légué so é to ndani awè. Mbi gonda i ti goué ti tengbi azo, a molengué, a masseka wala a séwa, so a kou na mban-gué ti i ti wara ngangou, nguia na ingango yé ti i. E yeke na nguia ti inga é tene a yeke a masseka si a sala si tengbingo tere so a ba guigui, ala zia tere ti ala ti lekere ni ngangou. E yeke na nguia ti yamba a mbéni zo ti a kodro baléoko na oussé (12) so a ga na tengbingo tere so, nga ndali ti so tango so ala sala na Bangui a tamboula nzoni.

Jean Venard, Makonzi ti bungbi ti ATD Quart Monde na sessé ti Afrika